

Krejčová, Elena

Образование, просвета

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník : s úkoly na procvičování slovní zásoby : lexikální minimum ke státní závěrečné zkoušce*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 167-175

ISBN 978-80-210-6742-4; ISBN 978-80-210-6745-5 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130482>

Access Date: 27. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

6. Образование, просвета Školství

6.1. Общи понятия Všeobecné pojmy

абсо́лвѐнт *m.* absolvent; ~ **на ви́ше учи́лище, универси́тет** absolvent vysoké školy
а́збука *ž.* abeceda

библио́тека *ž.* knihovna

вака́нция *ž.* prázdniny: **сро́чна** ~ pololetní prázdniny; **ля́тна** ~ letní prázdniny

възпита́ние *s.* výchova: **физи́ческо** ~ (*уче́бен предмет*) tělesná výchova

годи́на *ž.* rok: **академи́чна** ~ akademický rok; **уче́бна** ~ školní rok

грамо́тен,-тна *adj.* gramotný

ди́плама *ž.* diplom: ~ **за сре́дно образова́ние** diplom o středoškolském vzdělání; ~ **за ви́ше образова́ние** vysokoškolský diplom

забеле́жка *ž.* poznámka

завѣршвам,-аш *nedokon.* vystudovat, absolvovat (školu, kurz)

завѣршване *s.* absolvování: ~ **на учи́лище** absolvování školy; ~ **на кúрс за преквалифика́ция** absolvování rekvalifikačního kursu, ~ **на клас/уче́бна годи́на** absolvování ročníku

зна́ние *s.* vědomost, znalost

зна́я, -еш *nedok.* vědět

инсти́тут *m.* institut

кабинѐт *m.* kabinet, pracovna

квалифика́ция *ž.* školení; kvalifikace

критѐрий *m.* kritérium

клас *m.* třída (ve škole)

коле́га/коле́жка *m./ž.* kolega/kolegyně

кúрс *m.* kurz: ~ **за преквалифика́ция** rekvalifikační kurz; ~ **по че́шки ези́к** kurz češtiny

ле́кция *ž.* lekce, přednáška

напрѐднал,-а *adj.* pokročilý; **сре́дно** ~ mírně pokročilý

- науча, -иш** *dok.* naučit se: ~ **наизу́ст** naučit se nazpaměť
- начина́ещ** *m.* začátečník
- неграмо́тен, -тна** *adj.* negramotný
- образова́ние** *s.* školství, **система на ~то** školský systém; **Министе́рство на ~то и нау́ката (МОН)** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)
- обуча́вам, -аш** *dok.* školit
- обуче́ние** *s.* studium; **в́ыцв́ик:** **редо́вно** ~ denní studium; **диста́нцио́нно/задо́чно** ~ dálkové/distanční studium; **бакала́вѳрска фо́рма на** ~ bakalářské studium; **прекѳсване на ~то** přerušení studia
- оце́нка** *ž.* hodnocení; známka
- оце́нявам, -аш** *nedok.* hodnotit
- оце́няване** *s.* hodnocení
- прави́лник** *m.* řád
- преди́мет** *m.* předmět: **задължи́телен** ~ povinný předmět; **свободо́дно избира́ем** ~ povinně volitelný předmět
- преподава́тел** *m.* profesor; gymnaziální profesor
- прие́ма, -еш** *dok.* přijmout
- прие́мен, -мна** *adj.* přijímací: ~ **и́зпит** přijímací zkouška
- пи́ша, -еш** *nedok.* psát
- посеща́вам, -аш** *nedok.* navštěvovat: ~ **учи́лище** navštěvovat školu
- потвѳржде́ние** *s.* potvrzení
- програ́ма** *ž.* rozvrh; program: ~ **на часове́те/ле́кциите** rozvrh hodin; **уче́бна** ~ studijní program
- подго́твям, -яш** *nedok.* 1. připravovat 2. školit
- профе́сор** *m.* profesor
- почи́вка** *ž.* přestávka
- позна́ние** *s.* znalost
- рабо́та** *ž.* práce: **ку́рсова** ~ seminární práce; **дипломна** ~ diplomová práce
- разби́рам, -аш** *nedok.* rozumět

- свидѣтельство *s.* potvrzení
семина́р *m.* seminář
сертифика́т *m.* certifikát
специа́лност *m.* obor: ~ в уче́бно заведе́ние studijní obor
способно́ст *ž.* dovednost
ста́я *ž.* pokoj; класна ~ třída
сте́пен *ž.* stupeň: образова́тельна ~ stupeň vzdělání
студѣнт/студѣнтка *m./ž.* student/ka, posluchač/ka
съвещáние *s.* porada
съвѣт *m.* porada
трениро́вка *ž.* výcvik, trénink
удостовере́ние *s.* potvrzení, osvědčení
уме́ние *s.* dovednost: специ́фични ~я specifické dovednosti
упражне́ние *s.* cvičení
уро́к *m.* lekce
усвоя́ване *s.* osvojení
успе́х *m.* prospěch: слаб ~ nedostatečný prospěch; отли́чен ~ výborný prospěch
учени́к/учени́чка *m./ž.* žák/žákyně
уче́бен, -бна *adj.* učební: ~ пла́н učební plán; ~ текст učební text
ча́с *m.* hodina: уче́бен ~ vyučovací hodina
чета́, -еш *nedok.* číst

6.2. Образова́ние Vzdělání

- интелигѣnten, -тна *adj.* inteligentní
квалифици́рам се, -аш се *nedok.* kvalifikovat se, vzdělávat se
начѣтен, -на *adj.* sčetlý
образова́м се, -аш се *nedok.* vzdělávat se
образова́н, -на *adj.* vzdělaný

образование *s.* vzdělání: **основно, средно, више** ~ základní, střední, vysokoškolské vzdělání; ~ **през целия живот** celoživotní vzdělání; **професионално** ~ odborné vzdělání; **общо** ~ všeobecné vzdělání

образователен, -лна *adj.* vzdělávací: ~ **на система** vzdělávací systém

обуча, -иш *dok.* vyškolit

обучен *adj.* vyškolený

обучение *s.* výuka: **индивидуално** ~ individuální výuka

преподавам, -аш *nedok.* vyučovat

преподаване *s.* výuka: ~ **на чужди езици** výuka cizích jazyků

просвета *ž.* osvěta

учебен, -бна *adj.* vyučovací; ~ **час** vyučovací hodina

6.3. Наука Věda

академия *ž.* akademie: ~ **на науките** akademie věd

академичен, -чна *adj.* akademický: ~ **чна година** akademický rok; ~ **чна степен** akademický titul

изследвам, -аш *nedok.* zkoumat

изследване *s.* výzkum

изобретение *s.* objev

изобретя, -иш *dok.* objevit

метод *m.* metoda: **експериментален** ~ experimentální metoda; ~ **на обучение** metoda vyučování

наука *ž.* věda: **приложна** ~ aplikovaná věda; **обществена** ~ společenská věda; **съвременна** ~ současná věda

научен, -чна *adj.* vědecký: ~ **съвет** vědecká rada

открытие *m.* objev

открива, -еш *dok.* objevit

познание *s.* poznání

проучвам, -аш *nedok.* bádát

проучване *s.* výzkum

теория *ž.* teorie

учен *m.* vědec

хипотеза *ž.* hypotéza

6.4. Училище Škola

абитуриент/ка *m./ž.* absolvent/ka

абсолвент/ка *m./ž.* absolvent/ka

буквар *m.* slabikář

випуск *m.* ročník

гимназия *ž.* gymnázium

граматика *ž.* gramatika

грешка *ž.* chyba

директор *m.* ředitel

дъска *ž.* tabule: **изтрия** ~та smazat tabuli

есе *s.* esej

задача *ž.* úloha: ~ **по математика** úloha z matematiky

извиня се, -иш се *dok.* omluvit se

изключване *s.* vyloučení: ~ **от училище** vyloučení ze školy

книга *ž.* kniha

лекция *ž.* lekce

лицей *m.* lyceum

материал *m.* materiál: **учебен** ~ učivo

матура *ž.* maturita

отсъствие *s.* absence

оценка *ž.* známka: **получавам** ~ dostat známku; **хубава** ~ dobrá známka; **лоша**
~ špatná známka

пример *m.* příklad

- преписвам, -аш** *nedok.* opisovat: ~ **от съучениците** opisovat od spolužáků
преписване *s.* opisování
природознание *s.* přírodopis
речник *m.* slovník: **двези́чен** ~ dvojjazyčný slovník; **джобен** ~ kapesní slovník;
тълковен ~ výkladový slovník; **синонимен** ~ slovník synonym
следвам, -аш *nedok.* studovat
смятам, -аш *nedok.* počítat
съученик/съученичка *m./ž.* spolužák/spolužačka
съчинение *s.* esej, slohová práce
трия, -еш *nedok.* stírat, utírat: ~ **с гума** gumovat
умножа, -иш *dok.* násobit
учебник *m.* učebnice; cvičebnice
уча, -иш *nedok.* učit se
ученик *m.* žák
ученически *adj.* žákovský: ~ **бележник** žákovská knížka
ученичка *ž.* žákyně
училище *s.* škola: **начално** ~, **основно** ~ základní škola; **средно общообразователно**
~ střední škola; **частно** ~ soukromá škola; **държавно** ~ státní škola
учител/ка *m./r.* učitel/ka
читанка *ž.* čítanka

6.5. Университет Vysoká škola, univerzita

- акредитация** *ž.* akreditace: ~ **на образователните програми** akreditace vzdělávacích programů
асистент/ка *m./ž.* asistent/ka
аудитория *ž.* učebna, posluchárna
бакалавър *m.* bakalář
бакалавърски, -ска *adj.* bakalářský: ~ска **теза**, ~ска **дипломна работа** bakalářská práce; ~ска **степен**, ~ска **форма на обучение** bakalářské studium

- библиотека** ž. knihovna: **университетска** ~ univerzitní knihovna
ви́пуск *m.* ročník
дека́н *m.* děkan
деканат *m.* děkanát
ди́пломен,-мна *adj.* diplomový: ~**мна ра́бота** diplomová práce
дисерта́ция ž. dizertace
до́ктор *m.* doktor
докторант/ка *m./ž.* doktorand/ka
заве́рка ž. zápočet
завѐрша, -иш *dok.* vystudovat: ~ **специáлно́ст** vystudovat obor
запи́ски ž. *mn.* zápisky: **во́дя** ~ dělat si zápisky
защи́та ž. obhajoba: ~ **на ди́пломна ра́бота** obhajoba diplomové práce
защи́тя,-иш *dok.* obhájit
изда́ние *s.* publikace, vydání
и́зпит *m.* zkouška: ~ **по математика** zkouška z matematiky; **зрѐлостен** ~ maturitní zkouška; **пи́смен** ~ písemná zkouška; **у́стен** ~ ústní zkouška; **приѐмен** ~ přijímací zkouška; **взе́ма** ~ uspět u zkoušky; **кѝсат ме на** ~ neuspět u zkoušky; **дѝржавен** ~ státní závěrečná zkouška
и́зпитен,-тна *adj.* zkouškový
ка́мпус *m.* kampus
кандида́т *m.* uchazeč
кандида́тствам, -аш *nedok.* přihlásit se: ~ **в универси́тет** přihlásit se na vysokou školu
кате́дра ž. katedra: **ръководи́тел на** ~ vedoucí katedry
коло́квиум *m.* kolokvium
конфе́ренция ž. konference: **нау́чна** ~ vědecká konference
ле́ктор *m.* lektor: ~ **по бѝлгарски ези́к** lektor bulharštiny
маги́стър *m.* magistr
маги́стърски,-ска *adj.* magisterský; ~**ска теза**, ~**ска ди́пломна ра́бота** magisterská práce; ~**ска сте́пен**, ~**ска фо́рма на обуча́ние** magisterské studium

наблюдавам, -аш *nedok.* pozorovat

общезитие *s.* kolej

пособие *s.* příručka

практика *ž.* praxe

пребиваване *s.* pobyt

престој *m.* pobyt: **езиков** ~ jazykový pobyt

професионален, -лна *adj.* odborný

публикация *ž.* publikace

ректор *m.* rektor

семестър *m.* semestr: **летен** ~ jarní semestr; **зимен** ~ podzimní semestr

сесия *ž.* zkouškové období: **лятна** ~ letní zkouškové období; **зимна** ~ zimní zkouškové období; **поправителна** ~ prodloužené zkouškové období

следвам, -аш *nedok.* studovat: **следвам задочно** studovat dálkově/distančně; **следвам в университет** studovat na univerzitě

специализиран, -а *adj.* odborný

специалист *m.* odborník

специалност *ž.* obor: **икономическа** ~ ekonomický obor; **техническа** ~ technický obor; **хуманитарна** ~ humanitní obor

тест *m.* test

титла *ž.* titul; ~ **бакалавър** titul bakaláře; ~ **магистър** titul magistra

университет *m.* univerzita

университетски, -ска *adj.* vysokoškolský: ~ **преподавател** vysokoškolský učitel

упражнение *s.* cvičení

факултет *m.* fakulta: **философски** ~ filozofická fakulta

факултативен *adj.* nepovinný: ~ **предмет** nepovinný předmět

хуманитарен, -рна *adj.* humanitní

читалня *ž.* studovna

6.6. Учебни помагала Školní potřeby

бележник *m.* zápisník

гума *ž.* guma

дъска *ž.* tabule

карта *ž.* mapa

линия *ž.* pravítko

маркер *m.* zvýrazňovač

молив *m.* tužka

острилка *ž.* ořezávátko

пергел *s.* kružítko

тетрадка *ž.* sešit

тебешир *m.* křída: бял ~ bílá křída; цветен ~ barevná křída

флумастер *m.* fixa

химикалка *ž.* propiska

чанта *ž.* aktovka